

lig Konkurs, blev der ved kgl. Resolution af 28. August 1902 nedsat en Kommission til at tage dette Forhold under Overvejelse. Denne Kommission har afgivet et Udkast til Lov og en udførlig Betænkning, der indeholder de Motiver, der have ført til de enkelte Bestemmelser i Forslaget. Da jeg har fundet, at dette Forslag i enhver Henseende er et fortræffeligt Arbejde, har jeg ment det rigtigt at fremsætte det for Rigsdagen uden nogen som helst Forandring. Disse to Lovforslag skal jeg hermed have den Ære at fremsætte for det høje Ting.

Formanden: Eksemplarer af de fremsatte Lovforslag vil blive omdelte.

Den eneste Sag paa Dagsordenen var:

Forespørgsel til Justitsministeren af Folketingsmændene for Aarhus Amts 2den Valgkreds (Sabroe) m. fl. angaaende en Revision af Tyendelovgivningen.

(Forespørgselen findes i Tidenden Sp. 2408).

Sagen sattes under Forhandling.

Ordføreren for Forespørgerne (Sabroe): Paa mine Meningsfællers og egne Vegne skal jeg tillade mig at stille følgende Forespørgsel til den højtærede Justitsminister:

„Agter Justitsministeren i en nær Fremtid at forelægge Forslag til en gennemgribende Revision af den bestaaende Tyendelov i Retning af en friere Stilling og større Beskyttelse for Tyendet?“

At det netop er faldet i Socialdemokraternes Lod at fremsætte denne Forespørgsel, falder jo ret naturligt, naar henses til, at de socialdemokratiske Repræsentanter repræsenterer store Dele af den danske Arbejderbefolkning, og selv om vi ikke have kunnet erhverve os Tyendets Stemmer som Følge af, at Tyendet mangler borgerlige Rettigheder, tror jeg dog, at det falder i god Traad med hele vor Politik, at vi tage det Spørgsmaal op: hvad der fra Lovgivningens Side kan gøres for at yde de Arbejdere, der ere beskæftigede som Tyende, en større Frihed og en større Beskyttelse end den, Lovgivningen hjemler.

Den nugældende Tyendelovgivning, der stammer fra Aaret 1854, er jo ikke alene forældet og utidssvarende, som det er indrømmet fra mange forskellige Sider, men

den indeholder Bestemmelser, der ere i den stærkest mulige Modstrid med den Humanitet, med den demokratiske Aand og Følelse, som, siden vi fik Tyendeloven af 1854, har gjort sig gældende i vort Folk og har præget en stor Del af vor Lovgivning. Det maa dog indrømmes, at Tyendeloven af 1854 for den Tid var et Fremskridt. Den Lovgivning, som gjaldt for Tyendet forud for Loven af 1854, var endnu mere middelalderlig, endnu mere umenneskelig og uretfærdig end det, vi fik 1854. Da gjaldt der jo nemlig Bestemmelser, der tvang en Tjenestekarl eller en Tjenestepige til at tage fast Arbejde i det Sogn, hvor vedkommende boede, der gjaldt Bestemmelser, der gav Husbonden fuldstændig Frihed og Ret til at behandle Tyendet næsten efter Forgodtbefindende. Hustugt var ikke alene hjemlet for det yngre Tyendes Vedkommende, men for det ældres med.

At denne Behandling af Tyendet og den Lovgivning, Tyendet var Genstand for, maatte øve sin Virkning paa Tyendet som Borgere i Samfundet, er jo indlysende, og man faar da heller ikke af de Beretninger, den Historie, der findes vedrørende Tyendet — det er overhovedet ikke meget, der er skrevet om Tyendet — noget lyst Billede af det Liv, Tyendet levede, forinden vi fik Tyendeloven af 1854. Generaltolddirektør Rubin har i en af sine Bøger, der omhandler Tiden i Begyndelsen af det foregaaende Aarhundrede, skildret de da herskende Tyendeforhold som meget slette. Han fremhæver den hundske og raa Behandling, Tyendet var Genstand for, og har paa samme Tid gjort opmærksom paa, at denne hundske og umenneskelige Behandling førte med sig, at Tyendet selv opfattede sin Stilling som en ren Trællestilling, hvad der igen havde til Følge — han gør særlig opmærksom paa Tyendeforholdene for Københavns Vedkommende —, at Tyendet levede et Liv, der i Retning af Sømmelighed og god Moral var langt fjernet fra de almindelige Borgeres. Tjenestepigerne vare paa den Tid som Stand ikke Genstand for stor Anseelse og betragtedes, siger Generaltolddirektøren, som de fornemste Bærere af den stadig mere og mere om sig gribende veneriske Smitte. For at komme Ondet til Livs paatænkte man til sidst at nedsætte en Kommission, der skulde søge Forholdsregler mod denne Smittes Udbredelse, fornemmelig ved strenge Regler om Anmeldelser af Tyendets Til- og Fraflytning, ved offentlige Tyendefortegnelser, der skulde holdes omhyggelig à jour,